

A.K.
384,
21a

(X1904169)

II n
6360

Q. D. B. V.
DIATRIBE HISTORICA
PRIOR

Quâ
GENUÛINAM
CURLAN
DÆ GENTIS
ORIGINEM

Amplissimi Philosophorum ordinis suffragio
LEUCOREIS ATHENIS

publicè recensebit

PRÆSES

M. SAMUEL RHANÆUS
Gramsdenâ Curlandus

RESPONDENTE

JOH. CHRISTOPHORO ERNESTI,

Keula - Thuringo.

Addiẽm 17 Octobr. A.O.R.M. DC. LXXXIII.

H. L. Q. C.

WITTEBERGÆ, Typis Viduæ AUGUSTI BRUNINGII.

C. D. B. V.
CATHEDRA HISTORICA
PRIOR

GENUINUM
CURLAN

DIE GENUINIS
ORIGINEM

in hunc modum
MAGNUS ATHERNIS

SAMUEL R. HANVELL
CATHEDRA HISTORICA

JOH. CHRISTOPHORO ERNESTI
CATHEDRA HISTORICA

Adhuc in hunc
CATHEDRA HISTORICA

WITTEBERG

PROOEMIUM.

Non sanè nihil ponderis habet, quod rerum diu oblitteratarum vetustas multis difficultatem objicit, & plerosque ab instituto deterret, ut vel in conatu operis calamum abjiciant, & victi molestiâ conquiescant. Quod mihi nunc evenire fateor, dum & Scriptorum antiquorum silentiò, & monumentorum inopiâ me à proposito revocari sentio, ut non ausim mihi sumere, quod captum excedit. Historiam contexere, per se grave; Sed **CURLANDORUM** antiquitates evolvere non Tyronis est, sed Delium, ut dicitur, natatorem exposcit. Amor tamen in Patriam, cui, dicente (a) *Bembò*, nihil tam arduum est: quin id exuperet, defendit inceptum, & temeritatis me absolvit, quorsum spectant (b) *Procopii* scitissimi *Sophistæ* verba: Si Parentibus officium reddere, cum veterum dicta, tum lex naturæ præcipit, quantam æquum est Patriæ gratiam rependere, è qua Parentibus etiam vivendi initium prodiit. Itaq, ego spe ducor, nec falli me existimo, si rudi hóc & incompositò schediastmate non quidem referre Patriæ ornamenta, & in me etiam exstantia merita, sed tamen pietatem meam qualitercunque testari possim: Id enim gratum meritis testimonium fore confido, hoc magis, quod suave sit, versari inter Majores suos, & veterum dicta factaq; recensere, atque eorum venerationi totum se dare. Quod (c) *Egesippi* effa-

A 2

(a) *Petr. Bembo in Histor. Venet. Lib. I. pag. 12.* (b) *Epistola XLX.*
(c) *De excidio Hierosolymitano L. IV. Cap. XVII.*

estatum est, quodque (a) *Ovidius* jam dudum commendavit. Cum autem difficile impeditumque sit, tradere Historiam, & monumentis erutam, tum parum de conatu meo sperare possum: Tantum ergo abest, ut credam, me ultimas gentis nostræ origines accuratè posse exsequi, ut potius sentiam, non mediocre esse facultatem, quæ tot implicatas abstrusasquè gentis nostræ res complecti, & exactius consignare possit. Nilulverò mihi tribuo, quod ex tripode exceptum sit: Probabiliora cujusvis iudicio libens relinquo: Multò minus cuiquam aliquid meorum obtrudere cupio, quippe discendi avidus, & promptè admissurus, si meliora afferantur. Nam omnia me deficiunt, ætas, rerum usus, subsidia, apparatusquè doctrinæ uberioris: Unum me, præsertim cum animum ad antiquissima revoco, solatur, quod me Sapientes docuerunt: **Tam diu habenda quædam certissima esse, quam diu non dantur iis certiora.**

§. I.

PRIUSQVAM verò rem ipsam ingredi-
 ar, vocabula mihi introspectenda sunt, quibus prisca gens appellata est; atq; hæc eò minùs negligenda mihi videntur, quod rerum notæ dici solent, & sæpe ad illas investigandas attinent, conferuntq; per multum. Ordiam autem à SCYTHARUM nomine, quod primas terræ nostræ incolas habuisse non dubito, & scio mihi adsentiri gravissimos Scriptores, tum id potissimum mihi argumento est: quod vetustissimi Græcorum (b) Scriptores, quicquid versus Septentriones ultra Emaum Emodumq; montes, mare Caspium, Caucasiam juga, Pontum Euxinum

(a) Nescio qua natale solum dulcedine cunctos:
 Ducit, & immemores non sinit esse sui.

(b) Vid. *Phil. Cluverus German. antiqua Lib. I. Cap. II. p. 19.*

“ xinum, Istrum amnem & Alpes mareque internum situm est,
 hoc uno SCYTHLÆ nomine appellarent. Postmodum verò
 “ cum autore (a) *Plinio*, SCYTHARUM nomen usquequaq; in
 “ Sarmatas atque Germanos transfret; cumq; alii apud (b) *Stra-*
 “ *bonem* Septentrionem universum in tria Arimasporum, Sar-
 “ matarum & Hyperboreorum genera nominaq; dividerent, si-
 gillatim SARMATARUM vel SAUROMATARUM & in (c)
Chronico Alexandrino Γαλαμάντων nomen adepti sunt, quos tan-
 dem SLAVINOS & (d) *Phil. Cluvero* iudice, rectius SLAVOS
 posterior ætas Mauritianæ (observante (e) *Melanchtone*,) *Theo-*
phylactus etiam *Simocatta* imitatione Latini nominis Σκλαβηνῶν
 appellavit, ac eosdem RIPHACES quoq; dictos esse ex (f) *Pom-*
ponio Mela colligi potest; tum & SPORIORUM appellati-
 one à Græcis notatos (g) *Alex. Guagninus* tradit, atq; dum FEN-
 NORUM nomen à Prussis ad Lithuanos usq; (h) *Althammerus*
 “ extendit, dumq; HERULIS veteribus Lithuaniam, & reliquas
 ejusdem gentis provincias sedem atque originem fuisse, non
 ambigit (i) *Kojalovvitijs*, conterminos hosce de utrisq; parti-
 cipasse nominibus, verosimile videtur.

§. II. Sarmatæ autem procedente tempore novas subin-
 de instituebant colonias, quarum prima, & si (k) *Ptolemaum* se-
 quimur, maxima pars VENEDI existere, & hunc terræ tractum
 insedere; quod infra plenius memorabo. Hic interim tacen-
 dum non est, Venedos postmodum, subintrantibus Æstis, VE-
 NEDORUM in ÆSTIORUM (qui & ÆSTII & (l) *Jornandi*
 ITEMESTI & ÆSTRI, (m) *Cassiodoro* HÆSTI, AISTI denique
 (n) *Eginharto* dicuntur) nomen commutasse, & divisâ à *Pli-*

A 37

nio

- (a) *Histor. natural. Lib. IV. Cap. XII.* (b) *Lib. I. Cap. XI.* (c) *Vid. Sam. Bochartus in Phaleg. Lib. III. Cap. X. p. 198.* (d) *Germ. antiqua Lib. III. Cap. XLIV. p. 690.* (e) *in Chronic. Carion. Lib. IV. f. 312.* (f) *Lib. I. C. II.*
 (g) *in Sarmat. Europ. descript. f. 32.* (h) *in Tacit. ap. Schard. Redit. T. I. f. 36. β.* (i) *Hist. Lith. Part. I. Lib. I. p. 5. seq.* (k) *Lib. III. Geograph. Cap. V.* (l) *Lib. de reb. Get. Cap. V. pag. 615. & Cap. XXIII. pag. 643.*
 (m) *Lib. V. Var. Epist. II.* (n) *in Vita Caroli M. Cap. XII.*

vio Æstiorum Gente in Scyros & Hirros, HIRRORUM nomen
 obtinuisse. Confer. (a) *Jornandes*, qui & *Jordanus* & *Gordianus*
 dicitur, (b) *Cassiodorus* & post utrumq; (c) *Eginbartus*, tam re-
 centiores (d) *Cluverus* (e) *Zeilerus*, aliq;. Dum verò (f) Scri-
 ptorum nonnulli prædictos Æstios commutatò nomine GO-
 THOS appellant, profectò subindicant, Gothorum progeni-
 em fuisse; inde forsan evenit, ut GOTHIAE ORIENTALIS ap-
 pellatione designaretur apud (g) *Bil. baldum Birkeimerum*. Po-
 stremò ARIOS etiam atq; MANIMOS (h) *Melanchton* collo-
 cat, ubi nunc Curetes suas sedes atq; Samogethi habent, etsi ta-
 men non nesciam, aliter eosdem (i) *Althammerum* interpre-
 tari. Atque hæc quidem prima & antiquissima Patriæ gentis
 nomina strictim breviterquè perstrinxi, ut ultimos ejus mores
 non abhorrere à Curlandis, factaq; congruere, & ex HIRRO-
 RUM, ÆSTIORUM, VENEDORUMque monumentis arcessi
 “ huc posse, ostendam: ceu & de Venedis intelligenda pleraq;
 “ omnia, quæ Historiæ Romanæ Scriptores inde jam à Trajano
 “ Imperatore de SARMATIS memoriæ mandarunt, haud ine-
 ptè colligere videtur (k) *Cromerus*.

§. III. Christianis seculis alia recepta sunt, quorum ta-
 men illud fervatâ temporum serie, antiquius videtur, quò ante
 nominis specialis originem communiter LIVONES diceban-
 tur; qui *Tacito* LEMOVII sunt, (l) *Althammero* teste, & E F-
 FLUI, (m) *Jocodo Willichio Reselliano* annotante, (n) aliis *Die*
Enffen & Enffländer / (o) *Alexandro Guagnino* LOTIALI
 atque LOTWONI (p) *Bonfinio* etiam LIBONES, perinde

(a, b, c) locis proximè citatis (d) *German. antiqua* Lib. III. Cap. XLVI.
 pag. 693. (e) *Itinerario Germ.* Cap. I. fol. 13. (f) *Vid. M. Christ. Hart-*
noch de var. reb. Pruss. Dissert. I p. 32. (g) *in Germ. explic. quæ exstat a-*
puud Schardium rediv. Tom I. f. 12. (h) *in Chron. Cario. Lib. IV. fol. 304.*
 (i) *in Tacit. ap. Schard. rediv. Tom. I. fol. 33.* (k) *de orig. & reb. gest. Po-*
lon. Lib. I. Cap. XII. fol. 12. (l) *In Tacitum apud Schard. rediv. Tom. I.*
ß. Vid. & Volateranus Geograph. Lib. VII. & Æneas Sylaius Europ.
Cap. XXVIII. (m) *apud Schard. rediv. Tom. I. fol. 66. D.* (n) *Vid. præter*
Weisselium Chron. ord. fol. 39. b. 41. b. 42. (o) *Sarmat. Europ. Descrip.*
fol. 45. (p) *Rer. Hun. dec. I. Lib. I. f. 3. 45.*

ac terra eorundem LIBONIA. Et idem LIVONUM nomen multis hodiè Scriptoribus cum Livonia speciatim dicta commune habere gentem nostram, in aprico est, etsi, quando primum exortum sit, haud facilè explicare queamus, fatente id ipsum doctissimo harum originum interprete (a) *Cluvero*. Quod verò etiam PRUSSOS dici (b) *Helmoldo* (c) *Cluverus* observat, id unò duntaxat exemplò se tuetur, & nusquam alibi proditum esse, tutò affirmare ausim.

§. IV. Porrò etiam CARYONES dici *Ptolemao* (d) *Mathias Strykovskius* opinatur, non inani conjecturà, aut inscitò verosimilitudinis argumentò, quod temporibus *Carolovingorum* gens hæc dicta sit CHORI, unde CHORIONES, vel mutatâ literâ CHARIONES appellationem fortitos, prorsus existimare licet. Scribit namquè (e) *Joh. Aventinus*: Venedos " CHARIONES propriè dictos eam Norici portionem, quæ infra Taurum montem Orientem spectat, & inter fontes Muræ, " Dravi, Savi, includitur, usque Aquilejensem agrum occupasse & adhuc possidere; Fortè enim sub Venedorum nomine aliquando eorum portio in oras Imperii Romani, specialiter in Noricum migravit. CHORI verò antiquitus, cum Carolovingi regnarent, appellatam esse Regionem nostram (f) *Adamus Bremensis*, Antistes fide dignus cum Rege etiam Daniæ familiariter collocutus, ex vita *S. Ansgarii* tradit docetq;. Non videtur congruere, quod (g) *M. Christ. Hartnoch* de Populo interpretatur, quod *Adamus* de Provincia expressit; Sed salva res est, quoniam *Adamus* stylum *Remberti* usumq; Scriptoris ævi Carolovingici non iisdem verbis reddidit, sed Provinciam nominavit, quod is de gente scripsit. Verba hæc sunt (h) Gens quædam abest, (Sueonibus) longè posita, quæ vocatur CHORI.

§. V.

- (a) *Germ. ant. Lib. III. C. XLVI. p. 695.* (b) *Lib. I. Chron. Slavor. Cap. I.*
(c) *Germ. antiq. l. c.* (d) *Lib. II. Hist. Lith. Cap. VI. & quæ ejusdem magis quam Alexandri Guagnini creditur, Saxm. Europ. descript. fol. 48.*
(e) *in Bojorum annal. Lib. III. fol. 150.* (f) *Lib. de situ Daniæ & reliq. Septentrion. Region. Cap. 223. p. 146.* (g) *in Disp. de Curonorum Republ. habita Regiomonti Anno 1678. §. 1.* (h) *in vita S. Ansgarii Cap. XXVII. p. 216.*

§. V. CURETES & CURI nominantur (a) *Saxoni Grammatico*, quem sequuntur (b) *Philip. Melancton* (c) *Joh. Magnus Gothus* (d) *Joh. Funccius* (e) *Alb. Kranzius* (f) *Zellerus* & alii, ceu & ipsa Curetum vel Curorum regio CURIA (g) sequioribus dicta est, & mutata subinde CURIA in CURONIAM, CURONES, nec non CURONI Incolæ vocari cœpere. Probè tamen distinguendi nostri, quos jam lustravimus, CURETES, ab illis sunt, qui in parte Ætolorum collocantur apud (h) *Strabonem* & (i) *Seephanum*; alii eos Cretæ adscribunt, & sub aliis nominibus Dactyli, Idæi, Coberi, Telchines, Aracnanes, Curiones, Corybantes hinc inde apud (k) Scriptores occurrunt. Quamvis nostros hosce ab illis nomen traxisse haud dubiò fortè eventu inde colligam, quod illos Cybeles Deæ (quæ & Rhea & Adestis & Phrygia & Idæa & Dindymenes & Pylenes & Pessinuncia dicitur) Cultores fuisse, ex dictis modò Scriptoribus constet; Cybelem verò & his quondam oris cultam, Deamvè habitam (l) *Willichius* (m) *Cluverus* & alii ex *Tacito* luculenter probant; unde fortè exteros ex cultus divini harmoniâ & nominis similitudinem elicuisse, etsi non indubium, credibile tamen mihi videtur. Neque confundi debet nostra CURIA cum urbe Diœceseos Curiensis seu Rhatia Curiensis, ubi CURIA est Antistitis sedes. De quo vid. (n) *Ægid. Schudus Claronensis* (o) *Cluverus*, aliique.

§. VI.

(a) *Histor. Dan. Lib. III. fol. 42. 31.* (b) *in Chronic. Carion. Lib. IV. fol. 304. & 313.* (c) *in Goth. Sueconque Histor. Lib. V. Cap. II. p. 196.* (d) *in Chronolog. fol. 153. ad annum 1248.* (e) *in Wandal. Lib. I. Cap. XI. fol. 10.* (f) *Itinerar. German. Cap. XXIV. fol. 120.* (g) *Vid. Phil. Cluv. Germ. antiq. Lib. III. Cap. XLIII. p. 689.* (h) *Lib. IX. de situ orbis fol. 426.* (i) *in Notis ad Saxon. in Gram. Lib. I. Hist. Dan. fol. 48.* (k) *Vid. Diod. Sic. Lib. III. Rer. Antiq. Cap. V. fol. 95. Pausan. in Græciæ descript. Lib. V. fol. 299. 26. it. Lib. VIII. fol. 492. 46. Lucanus de bello civ. Lib. I. p. 33. Perottus in cornu cop. fol. 499.* (l) *in Tacitum ap. Scharidium redivivum Tom. I. fol. 66. XXVI. & fol. 35. β.* (m) *Germ. ant. Lib. I. Cap. XXVII. p. 200.* (n) *in Alpine Rhatia descriptione Cap. XII. exstat apud Schard. rediv. Tom. I. fol. 279.* (o) *Ital. ant. Lib. I. Cap. XV. p. 81. & Cap. XVI. p. 92. §. XXII.*

§. VI. *Adamus* verò *Bremensis* primus latina provinciae hujus vocabula civitate quasi germanica donasse, & inde *Curland* composuisse videtur, cum is, quantum mihi quidem constat, primus nominis *Curland* mentionem faciat, & in libro (a) *de situ Daniae* exponat atque describat. Perperam autem, & contra Tiotismi leges (b) aliqui *CURLANDIAM* nostratam *GERLANDIAM* appellant. Quo itidem judicio (c) *Michael Antonius Baudrand* corruptè *CURLANDIAM* appellitari censeat, id doctiorum censura permitto, qui Germanos nomina à regionibus ducta extendere, atque annexò Germanorum vocabulò *Land* (ut ex *Tuiscia* *Tuisland* / vel *Teutschland*) pronunciare, ex eorundem dialecto non ignorant.

§. VII. Neque id nesciant incolæ, dum dialectum hanc ad suum quoque idioma traxere, & hujus nominis provinciam *Rurr Semme* / ad imitationem quasi conformare voluerunt. Illud verò *Rurr Semmes* etymon, quod nonnullos ab illius idiomatis *Rurr* (ubi) & *Semme* (terra) conflare memini, quasi primi ejus inventores, terram quærentes (*Rurr Semme?* ubi terra?) in hanc regionem delapsi fuerint, & inde nomen imposuerint; id inquam cum fabula conjunctum est, & ne operæ quidem mihi pretium videtur, nunc perscrutari. Etsi tamen *Wid Semme* (*Livoniam*) à mediò quasi inter *Æstiam*, *Semgalliam*ve situ nominari, & tutò concedi, & simile aliquid de *SEMGALLA* existimari possit. De qua rectè, etsi alias perperam tradens, (d) *Michael Antonius Baudrand* *SEMGALLA*, „ inquit, est *Livoniae* pars, sic dicta, quasi terræ finis: Quasi nempe, *Semmes Gals*. Exinde liquet etiam, minus accuratè dici nonnullis *SEMIGALLIAM*, quasi quid *Galliae* præ se ferret; & miror, id fecisse Virum ceteroqui egregium (e) *Albertum* „ *Kranzium*, dum *Semigallos*, inquit, *Senogallos* à Latinis arbitror appellari, quod ex *Gallorum* gente provenerint, ac diffusi

B

sint

(a) *De situ Daniae & reliq. Septentrional. Region. Cap. 223. pag. 146.* (b) *Albertus Miræus in Not. Episcop. Lib. V.* (c) *in Geographia sub nomine Curland. fol. 314.* (d) *Geograph. fol. 224.* (e) *in Wandalia Lib. I, Cap. X. fol. 10*

„ sint, quod magnis olim agminibus Italiam vastarint, Urbem
„ Romam incenderint, & Thracias, ac multas gentes diffude-
„ rint, ut essent Gallo-Græci &c. Seno Gallos equidem, (qui
& Galli Senones & Seno-Gallienſes audiunt) & Gallos esse, &
perpetraſſe hæc, nemo facile inficias iverit, coſ firmantibus in-
primis id ipſum (a) *Silio*, (b) *Livio*, (c) *Polybio*, (d) *Floro*, (e) *Paulo*
Diacono, (f) *Dionyſio Halicarnaffenſi*, (g) *Columella*, aliisque non
paucis. Aſt in hanc uſque partem mundi excurriſſe eos, terræve
occupatæ à ſe nomen indidiſſe, nec veſtigium eſt apud Histo-
ricos, quod confirmet, nec Synchroniſmus patitur, neque ſermo-
nis argumenta concedunt. *Fortè hoc ſi ſciwiſſet*

*Auberius, ad ineptum prætenſionis uni-
verſalis Gallicæ commentum, atque adeo
ad injuſtum reunionis inſtitutum adhi-
bere potuiſſet.*

§. VIII. Nunc verò fractò cortice, ſectisque quaſi puta-
minibus, nucleus ipſe duobus veluti condiri poſſe thematibus
„ videtur; quorum alterum quidem veram & propriam, atque
„ adeo primævam gentis originem indaget, alterum verò, u-
„ trum indigenæ ſint Incolæ, de quorum nunc primordiis con-
„ ſtet, an verò alienigenæ, diſcutiat ac perſequatur. De primo
quidem, ob varia ſententiarum divortia, non convenit omnino
inter eruditos, liquet tamen certò, VENEDORUM gentem an-
tiquiſſimam eſſe & adduci poſſe, quæ hanc terram ſemper co-
luerit & habitavit. Huc redeunt omnium, quotquot res Cur-
landicas vel in tranſitu ſaltem attigerunt, ſuffragia, & quibus-
cunquè etiam, vel incidenti modò, & curſim, atque obiter conti-
git,

(a) *Lib. VIII. & XV.* (b) *Lib. V. & XXVII.* (c) *Lib. I. & II.* (d) *Lib. I.
Cap. XIII.* (e) *Longobardic. rerum Lib. II. Cap. XXXIII.* (f) *In Lega-
tionum excerptis.* (g) *de re ruſtica Lib. III. Cap. III.*

git, ut aliquid de gentis nostræ origine traderent, Venedis sanè eam acceptam ferunt. Suffragatur peritissimus Venedorum historiae (a) *Bangertus*, qui dictos modo Venedos (qui & VENE-TÆ & VINIDI & VENETI & HENETI promiscuè apud Scrip-
 ,, ptores audiunt,) totum Sinum Venedicum non inhabitasse
 ,, modo, sed & mari eidem nomen dedisse ex *Ptolemæo*, *Tacito*,
Plinio & aliis demonstrat. Accedit, quod (b) *Jodocus Willichius*
 ,, *Resellianus*, expressè sinum Venedicum hodiè Curientem, à
 ,, Curiorum Regione, vulgò *Curland* / nuncupari adserat. Ut
 ne dicam, quantum ponderis ea argumenta habeant, quæ (c)
Cluverus, de oppidi annisque Curlandorum *Windau* (genti
Wente) nominibus, à gente Venedorum antiqua acceptis, &
 adhucdum retentis, superstruit. Multò minus hic repetere
 opus est, quod doctissimè (d) *M. Christ. Hartknoch* in hanc
 sententiam scribit, probatquè ex argumento succini, quod, col-
 ,, ligi quondam apud Venedos solitum, Poëtis fabularum occa-
 ,, sionem dedit, ut Venetis Henetisvè adscriberent, quæ Vene-
 ,, dis Sarmatarum populis erant tribuenda. Conferantur (e)
Ptolemæus, (f) *Plinius*, (g) *Tacitus*, (h) *Antonius Bonfinius*, (i)
Martinus Cromerus, (k) *Herman Conringius*, (l) *David Chytra-*
us, (m) *Joh. Matthias à Sudetis*, (n) *Joachimus Vogetius*, (o) *Va-*
dinus, (p) *Zeilerus* & alii plures.

§. IX. Quod cum oblucente nemine, per se clarum aper-
 tumvè sit, ac omni omnino dubitatione careat, inquirendum
 por-

(a) *In Chronicon Sclavorum Helmoldi Lib. I. Cap. II. pag. 9.* (b) *in Tacit. de German. moribus Lib. II. Cap. XXII. exstat apud Schard. rediv. Tom. I. fol. 66. a.* (c) *German. antiq. Lib. III. Cap. XLIV. pag. 689.* (d) *de Var. reb. Pruss. Dissert. II. pag. 26.* (e) *Geograph. Lib. III. Cap. V.* (f) *Histor. natur. Lib. IV. Cap. XIII.* (g) *de German. moribus.* (h) *Rerum Hungar. Decad. I. Lib. I. fol. 2.* (i) *de Polon. origine & rebus gestis Lib. V. Cap. IX. fol. 9. 10.* (k) *de finibus Imp. Germ. Lib. I. Cap. II. & Cap. XVI.* (l) *in Wandal. pag. 1. 11.* (m) *de origine Bohem. & Slav. fol. 2.* (n) *in Geographia pag. 146.* (o) *de colleg. Germ. Lib. II. pag. 91.* (p) *Itiner. Germ. Cap. I. fol. 3.*

porro in Venedorum originem est, ut sic per gradus quasi, & identidem, ad primum terræ hujus conditorem ascendamus. Venedam verò gentem à Sarmatis oriundam esse, tot Scriptorum firmant suffragia, ut lucem Soli addere velle viderer, si id probandum susciperem, quod jam diu ante me eruditi homines confectum dederunt: Si cui tamen hanc operam sumere libeat, præsto erunt (a) *Ptolemæus*, (b) *Plinius*, (c) *Job. Aventinus*, (d) *Cromerus*, (e) *Kranzius*, (f) *Guagninus*, aut potius rectius vè *Matthias Strykowski Ossostevicius*, (g) *Althammerus*, (h) *Zeilerus*, aliique complures.

§. X. Nec tamen nobis adversatur (i) *Melanchton*, qui „ universam Venedorum Fennorumquè & alibi Slavorum gen- „ tem (eadem origine) ab Henetis ortam esse, judicat, quos „ Herodotus affirmat ex Asia egressos in Illyrico consedisse. Et „ paulo post, nequaquam, ait, illis assentior, qui affirmant, seu „ Polonos, seu Venedos, seu Slavos, Scythicam gentem esse, sed „ ab Henetis propagati regnarunt, & in Illyrico, & in Sarmatia, „ & Respublicas magnò consiliò constituerunt. Namque id saltem non impedit, quo minus dicamus, & Henetos ex Paphlagonia in has & vicinas Europæ oras egressos, Sarmatarum nomen adeptos esse, atque sic ne Philippum quidem Venedorum originem Sarmatis denegare.

§. XI. Multò minus nobis officiunt, qui à Germanis Venedorum origines repetunt, quos manifestum est, impingere in scopulos, & ire in præcipitia, atque ut dicam, quod res est, confundere VENEDOS cum WANDALIS, (alii Vandali, Vandilos, Vandilos, Vandulos, Vindilos, Vinulos & Vinilos, (k) *Zost-*

773 165

(a) *Geograph. Lib. III. Cap. V.* (b) *Hist. nat. Lib. IV. Cap. XIII.* (c) *in Annal. Bojor. Lib. I. fol. 8.* (d) *de orig. & reb. gestis Polon. Lib. I. Cap. XII. fol. 12.* (e) *in Wandal. Lib. IV. Cap. VII. fol. 131. 45. & Cap. IX. fol. 133.* (f) *in Sarmat. Europ. fol. 1. α.* (g) *in Tacit. ap. Schard. rediv. fol. 3. α.* (h) *Itiner. Germ. fol. 12.* (i) *in Regionum & Gentium vocabulis, quæ recensentur ap. Schard. rediv. Tom. I. fol. 77. β.* (k) *Lib. I. pag. 37.*

mus βαΐδιλξς dixit,) qui origine, Parentibus, loco, lingua, moribus institutisque à Venedis distincti, Germanæque originis fuerunt. Prout ex (a) *Plinio*, (b) *Tacito*, (c) *Zosimo*, (d) *Francisco Ire-nico*, (e) *Micb. Beuthero*, (f) *Procopio*, (g) *Helmoldo*, (h) *Cluvero*, aliisque, nemini facile non constat. Venedos autem oriundos esse à Sarmatis, nec Germanis adscribi posse, enumerati jam supra Scriptores ad unum omnes concedunt. Hinc etiam Venedos à Vandalis secernunt accurati diligentesque Autores, (i) *Martius Cromerus*, (k) *Bangertus*, & alii, cautèque admonent, non oportere non distingui populos, quos, vel me tacente, migrationum historia distinguit; quorsum videatur Magnus SCHURZFLEISCHIUS, Præceptor meus æviternum colendus amandusve.

§. XII. (m) *Taciti* ceteroqui locum, quo Venedorum nationem Germanis an Sarmatis adscribat, dubitare se dicit, eruditè interpretatur (n) *M. Christ. Hartknoch* / dum non ea, propter dubitare Tacitum annotat, ac si negare velit, Venedos originem suam debere Sarmatis, (id enim ipsum concedere, inquit, existimo,) sed eò, quod rationè domicilia figendi Germanicam in iis animadverterit. Quanquam & hic confusæ nominum rationes extant apud aliquos, dum promiscuè utrosque populos sumunt, & Venedos sub Vandalorum, Vandalos vicissim sub Venedorum nomine venditant, exponuntque; Ita namque & Venedi Germani, & Vandali Sarmatæ (quod tamen coargui debet, & sine confusionis nominum patrocínio dictum volo) nuncupari possunt.

§. XIII. Nunc cum ad Sarmatas progredior, ordinis atque instituti ratio postulat, ut quisnam Sarmatarum Pater, quis-

B 3

ve

- (a) *Lib. IV. Hist. nat. Cap. XIV.* (b) *de Germ. moribus* (c) *Loc. cit.* (d) *Exeg. Germ. Lib. Cap. XXXIII.* (e) *Animadvers. histor. Lib. I. pag. 15.* (f) *Lib. I. Histor. Vandal.* (g) *Lib. I. Chron. Slav.* (h) *German. ant. Lib. III. Cap. XLVI.* (i) *de origine & reb. gestis Polonorum Lib. I. Cap. X. fol. 10.* (k) *in Helmold Chron. Slavorum Lib. I. Cap. II. pag. 11.* (l) *in Dissert. de rebus Slavicis §. IV. Not. e.* (m) *Libro de German. moribus Cap. XLVI.* (n) *de var. reb. Pruss. Dissert. XIX. §. 1. pag. 396.*

ve conditor exstiterit, accuratiùs paulò exponam. Primò ve-
 rò omnium, removendum hic est, quod Herodotum sensisse
 (a) *Ant. Coc. Sabellicus* annotat, quodque ipse in dubium vocat,
 & quantum fabula distet ab historiâ, dijudicat; ac si nimirum ex
 Amazonum cum proximis Scytharum accolis congressu, ori-
 undi sint Sarmatæ. Maximè fidem meretur, quod docti ferè
 omnes concedunt: Sarmatas à JAPHETO prognatos esse, etsi
 tamen aliqui, nec ii obscuro nominis Viri, dissentiant. Inter
 SEMI posteros sanè numerat (b) *Cromerus*, qui in hanc senten-
 „ tiam scribit; Slavos, inquit, & Venedos, ipsos esse priscos Sar-
 „ matas, vel ut Græci dicunt, Sauromatas, dispersisque à turris
 „ Babylonicæ ædificatione, post diluvium, universæ terræ homi-
 „ nibus, has oras occupasse opinamur, non à Tuiscone, sed ab A-
 „ farmate seu Sarmate, quem Moses & Josephus, Ebræi Scripto-
 „ res, Istri & Jectani filium, Semi nepotem, Noæ pronepotem
 „ fuisse memorant, nomen originemque ducentes; peculiaria
 „ deinde nomina eos vel à locis, vel à principibus, vel ab eventu
 „ aliquo, ut fit, sibi sumsisse. A quo si non planè, parum tamen
 „ abludit (c) *Job. Aventinus* dum Thuisconem Gigantem Ger-
 „ manorum & Sarmatarum Patrem, cum viginti ducibus, Sami
 „ fratris sui nepotib9, ex Armenia venisse in Europam, primum-
 „ que eorum Ducem, Sarmatam, fundasse Sarmatas, prolixè tra-
 „ dit. Huic testimonio accedere videtur nova quæpiam ratio, ea-
 „ que à ritib9 Ebræorum sumitur, quos in Lithuania, pariter atque
 „ in Curlandia, viguisse olim constat, nec hodiernum exspirasse pe-
 „ nitus, vestigia produnt: cumque hac faciunt etiam (d) *Job. Func-*
 „ *cus*, & quem ille quidem (e) alio loco citat *D. Andr. Osiander*,
 „ qui ab Israelitis, ductu Salmanassar in captivitatem tractis, eò-
 „ dem argumentò, eos derivant; quibus suffragatur etiam (a) *Se-*
 „ *verinus Gœbelius*, hoc unò ab illis diversus, quod Judæos non à
 „ Sal-

(a) *Ennead. II. Lib. V. fol. 105.* (b) *de origine & reb. gestis Polon.*
Lib. I. Cap. XII. fol. 12. (c) *in Annal. Bojorum Lib. I. fol. 8. 10. seqq.* (d)
in Comment. in Chronolog. Lib. X. ad annum Chr. 1217. (e) *Loc. c. Lib. I.*
ad annum mundi 3217. (f) *in dem einfältigen jedoch gründlichen Be-*
richt und Bedencken vom Ursprung des Ager und Bornsteins C. III.

Salmanassare in captivitatem actos, sed desolatam Hierosolimam, Tito Vespasiano expulsos, in has oras venisse contendat.

§. XIV. At enim verò, si, quod rei veritas exigit, dicendum est, tota divinius historia refragatur *Cromero*, neque cum eo congruunt *Moses & Josephus*, ad quos ille provocat, dum neuter horum Asarmatem Semi nepotem, Noachique pronepotem nominat, sed sacra Genesis Hazarmapheten, (qui alias etiam Hatfarmaphet & apud Arabes Ahdramauth vel Chadramauth audit) Jactani filium, Eberinepotem, Salæ pronepotem, Arphachfadi abnepotem, Semi atnepotem, Noachi tandem trinepotem fuisse docet. Tum & ab Asarmate non Sauromatas, sed Atramotitas, Chatramotitas, Chatramothas, Chatriminitas, & Chatriminitas, Atramitas etiam & Adramitas, dici Græcis deducique, & hos tandem ipsos ad unum omnes fuisse Arabes, (a) *Sam. Bochartus* scitè explicat: Quorsum spectant etiam (b) verba ejusdem Josepho opposita: Eos nihilo plus probo, „ qui nimium remota consuetantur, ut qui ex Chavila deducit „ Babytacen, & Sachalitas ex Sabteca. Et in ultimo Septentrione Opharitas & Sarmatas ab Ophir & Hatfarmaveth, qui in „ extremo Austro siti sunt. Ac, ut verbò rem exprimam, Sauromatarum populi non à conditore nomen, sed à moribò (quod suò locò docebitur,) acceperunt. Quod verò ad *Aventini* verba attinet, non agnoscunt sacrae paginae Tuisconis fratrem quendam, SAMI nominis, neque ultra duos RIPHAT & THOGARMA numerant. Sin SEMUM intellexit *Aventinus*, Semus non Ascenatis frater, sed patruus magnus, seu avi frater existit, quod ex sacro Codice in vulgus notum est. Illud verò quod de ritibus Ebraeorum dicitur, futile est, propterea, quod manifestum est, Japhetigenas, & à Semitarum Ecclesia alienas gentes, maximopere affectasse & æmulatas fuisse instituta atque ceremonias populi sanctioris, id quod post alios nuper (c) *Petrus Daniel Huetius* eleganter demonstravit.

§. XV.

(a) in *Geograph. sac. Phaleg. Lib. II. Cap. XVII. pag. 113.* (b) in *Præfat. ad Geograph. sac. §. interim hic cavendum, &c. circa finem.* (c) *demonstrat: Evang. prop. IV. Cap. II, III, IV, V, VI, VII. seqq.*

ANT 6360
§. XV. Dari etiam nonnullos, qui è CHAMICÆ posteritatis sobole CANAAN, Slavos seu Sarmatas derivatos cupiant, recenset, & redarguit *Josephus Ben Gorjon* apud (a) *Bochartum*.

§. XVI. Ceteroqui eorum, qui in Japheto ceu Sarmatarum fonte ac origine conveniunt, non una est eademque de Japheti filiis sententia. *Josephus* enim *Ben Gorjon* Sarmatas inter filios DODANIM Javanis nepotes, Japhetique pronepotes numerat, ut testis est (b) *Bochartus*. Plures ejusdem sententiæ videri apud (c) *Cromerum* possunt. Idemque (d) *Bochartus* alio loco, duos saltem Japheti filios, TYRAM & JAVANEM in nostram migrasse Europam annotavit, alios etiam (e) alibi recenset, qui ad MEDOS (à MADAI Japhetis filio oriundos) ex Plinii, Melæ & Trogi suffragiis, Sarmatarum initia natalesque revocant; & ipsum ego *Bochartum* idem asserere hoc ipso crederem, quod „ fortè Sarmatas ex Chaldæo שַׂרְמַדַּי *Sear vel Sar-Madai*, quasi Medorum reliquias dici, annotet, nisi verbis proximè antecedentibus, Sarmatas, Parthos, Medosque affines potiùs, quam ejusdem originis fuisse, ipse exinde colligeret, atque adeo prius illud in dubitationem vocaret. Nunc verò Philologica Historiæ immiscere propositi mei ratio vetat.

§. XVII. Plures verò, imo vel maximos calculos illorum urna habet, qui in GOMERUM ultimam Sarmatarum originem reducunt, etsi tamen in Gomeri filiis non usque adeò conveniant, quandoquidem alii RIPHATEM Sarmatarum Patrem constituent, alii verò THOGARMA TEM malint, plurimi THUISCONEM seu ASCENATEM determinant. Et (f) *Althammerus* ad INGÆVONEM usque, MANNI Filium, THUISCONISQUE nepotem descendit, quem Danos & Sarmatarum nonnullos, singulatim LIVONES, Bructeros, Pomeranos & Holfazenses fundasse annotat. Aliis aliter placet.

Ego verò nunc PRIORI huic finem modumque statuo, veras gentis nostræ origines diatribæ POSTERIORI reservaturus.

(a) In *Geograph. sac. Phaleg. Lib. III. Cap. XV. p. 229.* (b) *Loc. cit.* (c) *Lib. I. Cap. II. fol. 2. α.* (d) *Phal. Lib. III. Cap. I. pag. 171. E.* (e) *ibid. Cap. XIV. pag. 225. B.* (f) in *Tacit. de Germ. apud Schard. rediv. Tom. I. fol. 5. α.*

A.K.
384,
2/a

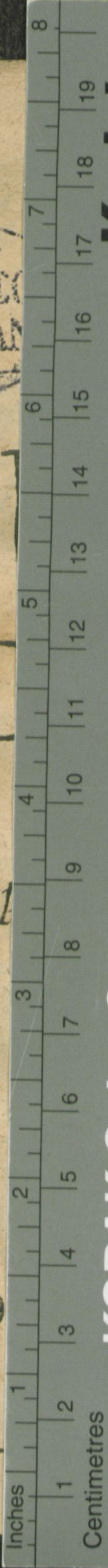

C
D

Am

M.

JO

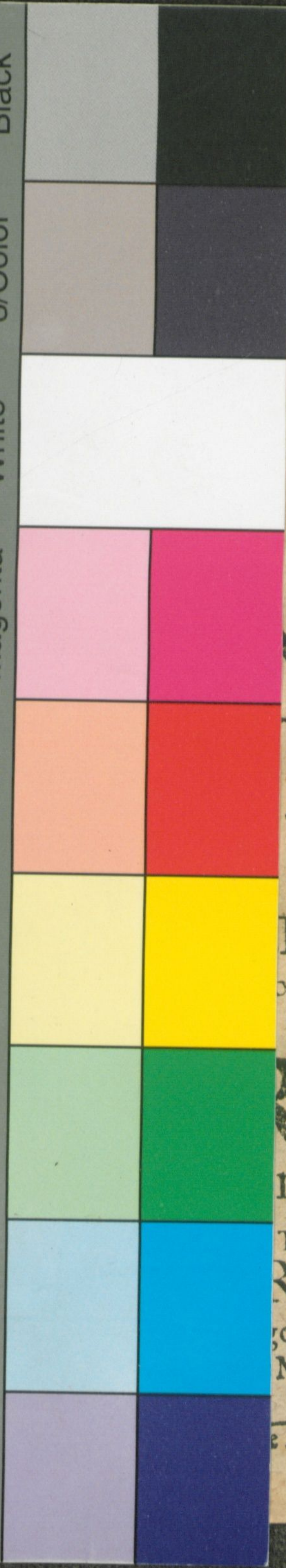

KODAK Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2000

Kodak
LICENSED PRODUCT

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

769)

V.

RORICA

AM

AN

NTIS

EM

ordinis suffragio

THENIS

RHANÆUS

rlandus

TE
RO ERNESTI,

50.
M. DC. LXXXIII.

C.

AUGUSTI BRUNINGII.

R'gü

